„Moje marzenia […] chciałbym, żeby autentyczna nauka w większym stopniu niż obecnie kształtowała poglądy szerokich warstw społeczeństwa. Nauka jest jednym z najwspanialszych owoców ludzkiego ducha i w tak małym stopniu jest ten owoc kosztowany przez ludzi."

Ks. Prof. Michał Heller

ANTYINTELEKTUALIZM W DYSKURSIE PUBLICZNYM

Edward Hajduk

Antyintelektualizm jest postawą, którą można opisać wskazując jej objawy i prawdopodobne uwarunkowania:

- Jednym objawem jest przyjęcie założenia uczestników gremium rozmawiających, że oponent nie ma racji i nie może mieć racji. Owocna dyskusja wymaga respektowania innego założenia- oponent też może mieć rację;
- Innym objawem są motywy uczestnictwa w gremium rozmawiających - zdyskredytowanie, pognębienie oponenta, zamiast obrony własnych poglądów, pomysłów;
- Innym powszechnie występującym objawem postawy antyintelektualnej jest uznanie własnego przekonania uczestników gremium za argument właściwy do obrony głoszonych poglądów;
- Do omawianych objawów zaliczamy także zastosowanie kwantyfikatora ogólnego w roli argumentu: nikt nie wątpi…, wszyscy są przekonani…, każdy rozsądny człowiek wie…;
- Wykorzystywanie w wypowiedziach pojęć trudno definiowalnych i nadawanie im rangi kryterium przydatnego do oceny pozytywnej własnych poglądów. A są to takie pojęcia jak: godziwe życie, sumienie, odwoływanie się przy wykorzystaniu tych pojęć do jakiejś nie definiowanej koncepcji społeczeństwa dobrze zorganizowanego, wykluczającej niezgodności oczekiwań, żądań różnych kategorii społecznych;
- Przyjmowanie założenia takiego mianowicie- przyczyny pozytywnie oceniane moralnie wywołują skutki tylko pozytywne, a przyczyny negatywnie oceniane moralnie wywołują skutki oceniane tylko negatywnie;
- Unikanie odwołań do argumentów naukowych a wspomaganie własnych przekonań odwołaniami do opisu liderów jakiejś ideologii lub liderów instytucji wspólnot wyznaniowych;
- Wygłaszanie monologów zamiast dążenie do zrozumienia poglądów oponenta;
- Stosowanie argumentów *ad personam* zamiast argumentów *ad rem*.

Jakie są uwarunkowania opisanej postawy? Wskażemy kilka:

- Jednym jest wykorzystywanie głosowania jako sposobu eliminowania sporów słownych w różnych instytucjach, organizacjach. Sposób ten jest tak popularny, że uznały go za przydatny osoby nauczane metodologii badań społecznych (około 40 proc.) orzekając, że głosowanie może być stosowane przy rozstrzyganiu, które z dwóch zdań sprzecznych jest prawdziwe, a które fałszywe;
- Drugim uwarunkowaniem antyintelektualizmu jest wyeliminowanie dyskusji z zespołu metod, które mogą być wykorzystywane w tworzeniu programu działalności organizacji politycznej;
- Kolejnym zaś jest intelektualny trening w instytucjach edukacji, który promuje przekaz wiedzy, a nie dyskusję o problemach;
- Następnym jest opanowanie przestrzeni publicznej przez instytucje upowszechniające poglądy nie wspomagane przez wyniki badań naukowych.

Małgosi Ratajczak-Gulbie

wyrazy szczerego współczucia z powodu śmierci Taty

składają

koleżanki i koledzy z Biura Rektora